

KONČANA SO LETOŠNJA SLAVJA OB 100-LETNICI SPD-PZS

ŠE DVA MOŽA KAŽETA POT V ALPE

Z dnevom planincev v nedeljo, 12. septembra, v Kamniški Bistrici, ki ga je organiziralo Planinsko društvo Kamnik, ter z odkritjem spomenika prvemu predsedniku Savinjske podružnice Slovenskega planinskega društva **Franu Kocbeku** in njegovemu sodobniku ter velikemu prijatelju Slovencev, graškemu univerzitetnemu profesorju **dr. Johannesu Frischaufu** dan prej v Logarski dolini se je sklenilo letošnje trojno praznovanje stoletnice v slovenski planinski organizaciji: februarja 1893 je bilo v Ljubljani ustanovljeno Slovensko planinsko društvo (SPD), ki - zdaj z drugim imenom - nepretrgoma še vedno deluje, istega leta 1893 pa sta bili ustanovljeni tudi Kamniška in Savinjska podružnica SPD.

SPOMENIK V LOGARSKI DOLINI

Od sobote, 11. septembra letos, stoji tudi na savinjski strani slovenskih Alp spomenik, ki kaže na stoletno tradicijo slovenskega planinstva: v Trenti že dolgo stoji spomenik poetu Julijskih Alp **dr. Juliusu Kugyju**, v Bohinju spomenik štirim srčnim možem, ki so »kot prvi, odkar svet stoji« stopili na vrh Triglava, ob glavni cesti pri Dovjem in Mojstrani stoji spomenik župniku **Jakobu Aljažu**, ki je že v prejšnjem

stoletju in le kakšno leto po ustanovitvi Slovenskega planinskega društva na lastne stroške postavil na »strehu Slovenije« Aljažev stolp, od letošnje druge septembrske sobote pa stoji na uravnavi pri Domu planincev v Logarski dolini dva in pol metra visok spomenik pionirjema planinstva pod Savinjskimi Alpami Franu Kocbeku in dr. Johannesu Frischaufu, realistična podoba obeh mož, ki ga je odkril predsednik Republike Slovenije **Milan Kučan**.

Le kakšnih 300 planincev, največ iz Celja, se je zbralo pred spomenikom, delom akademskega kiparja **Franca Purga** iz Celja. O zgodovini Savinjske podružnice SPD je govoril častni predsednik PD Celje **Dušan Gradišnik**, **Adi Vrečar**, predsednik tega društva, ki se smatra za naslednika Savinjske podružnice, ustanovljene avgusta leta 1893, je pozdravil Kocbekove in Frischaufove sorodnike, ki so se udeležili slavlja, in vse druge prisotne ter opozoril na transparent pred planinsko kočo, na katerem je bilo zapisano: »Le stopajmo ponosno tod, kjer stopal je naš rod stoletja že pred nami«. Govoril je tudi **Edi Stepišnik**, ki je vodil celjski odbor za postavitev spomenika, pa **dr. Otokar Blazek** v imenu Akademske sekcije Avstrijskega planinskega društva, ki je čestital za stoletni jubilej tako Planinski zvezi Slovenije kot Planinskemu društvu Celje v imenu Akademske sekcije in Avstrijskega Alpenvereina, in seveda predsednik Slovenije Milan Kučan, ki je ob čestitkah za

Predsednik Republike Slovenije Milan Kučan čestita Ediju Stepišniku, potem ko je odkril spomenik Kocbeku in Frischaufu

Foto: Slavko Šetina

jubilej, 100-letnico slovenske planinske organizacije izrazil upanje, da je slovenstvo teh planin zdaj dokončno zavarovano in da bodo te planine dom miru, dostopne vsem ne glede na narodno in politično pripadnost ter premoženjski status in status v družbi. Poudaril je, da sta se Kocbek in Frischauf, pripadnika različnih narodov, eden slovenski učitelj in drugi avstrijski univerzitetni profesor, trudila za iste ideale, nas učila kulture v gorah in spoštovanja do gorske narave, ki smo jo dolžni nepoškodovano ohraniti zanamcem.

SLAVJE V KAMNIŠKI BISTRICI

Otvoritveno slavlje pod Krofičko so popestrili pevci **okteta Studenček** iz Celja, citrar **Karli Gradišnik** in šolski otroci z recitacijami, program pa je uglajeno povezoval **Tone Vrabl**.

Predsednik Kučan je takoj zatem, ko je spomenik odkril in ko je bila proslava končana, odšel s prizorišča. V zelo nestalnem vremenu s slabo vremensko napovedjo je iz Logarske doline odšel na Okrešelj ter prek Savinjskega sedla na Ledine, do Češke kočje in od tod v dolino. Bil je moker, kajti kmalu po končanem odkritju spomenika je začelo deževati in ni nehalo do sredine popoldneva.

Lepše je bilo dan pozneje, v nedeljo, ko je bil v Kamniški Bistrici po nekaj letih spet dan slovenskih planincev, ki ga je pripravil drugi jubilar, Planinsko društvo Kamnik, naslednik Kamniške podružnice SPD, ustanovljene pred sto leti, leta 1893. Praznovanja v Kamniški Bistrici se je sicer udeležilo nekaj več planincev in simpatizerjev planinskega gibanja kot v Logarski dolini, pa vendar ne toliko, kolikor so pričakovali organizatorji. Slavnostna govornika sta bila predsednika Planinske zveze Slovenije in PD Kamnik **Andrej Brvar** in **Slavko Rajh**, na slavlju pa so sodelovale tudi narodne noše, planšarji, pevci in muzikanti.

Pri *Domu planincev v Logarski dolini* je letošnjega 11. septembra o zgodovini Savinjske podružnice Slovenskega planinskega društva, ustanovljenega istega leta 1893 kot je bilo Slovensko planinsko društvo, podrobneje spregovoril častni predsednik PD Celje **Dušan Gradišnik**.

V daljšem govoru je predstavil zgodovino Savinjske podružnice Slovenskega planinskega društva in med drugim dejal, da sta bila Kocbek in Frischauf v zgodovini slovenskega planinstva odrinjena na rob spričo zvečenih imen **Aljaža, Kugyja, Orožna** in še nekaterih. Dejaj je, da v slovenskem planinskem raju poznamo tri spomeniške simbole, in sicer Aljažev spomenik med Dovjem in Mojstrano ter njegov stolp na vrhu Triglava, Kugyjev spomenik v Trenti in spomenik štirim srčnim možem v Bo-

hinju, ki so kot prvi, odkar svet stoji, stopili na vrh Triglava. Rekel je, da so planinci, ki delujejo na območju Savinjskih Alp, že dolga leta načrtovali postavitve spomenika možema, s katerim bi hkrati počastili tudi vse druge, ki so bili dejavni v tem delu naših gora, kar se zdaj uresničuje: »Danes odkrivamo,« je dejal, »spomenik dr. Johannesu Frischaufu, profesorju matematike na univerzi v Gradcu, humanistu, raziskovalcu naših planin, zlasti Savinjskih, prijatelju Slovencev, častnemu članu SPD, HPD in primorskega planinskega društva, častnemu članu Savinjske podružnice in častnemu občanu takratnih občin Jezersko, Ljubno, Luče in Solčava, in Franu Kocbeku, nadučitelju iz Gornjega grada, ustanovitelju Savinjske podružnice, ki ji je načeloval celih 34 let, častnemu članu SPD in Savinjske podružnice in prvega planinskemu pisatelju.«

ODKRIVANJE SAVINJSKIH ALP

Potem je nadaljeval:

»Raziskovanje gorskega sveta se je povsod po Evropi in tako tudi v Savinjskih Alpah pričelo ob koncu 18. stoletja. V Savinjskih Alpah so bile prometne zveze čez gorovje le redke - čez Jezersko, Černivec in Pastirkov vrh. **Valvasor** je poznal le ime Grintovci za več gorski svet med Jezerskim in Černivcem. Šele s Scopolijevim pristopom na Grintovec se začenja raziskovanje in odkrivanje. Po sedemdesetih letih, ko je pričel dr. Frischauf sistematično raziskovati in odkrivati Savinjske Alpe, smo dobili prvo podobo tega gorovja. Šele po njem moremo po pisanih virih zasledovati razvoj planinstva in turizma, ki ga je zapisal v nekaj geografskih knjigah in v nemškem planinskem časopisu, pozneje pa razni avtorji v Planinskem vestniku in češkem Alpskem vestniku. Dobrih petnajst let pred ustanovitvijo Savinjske podružnice je dr. Frischauf že odkrival in opisoval lepote Julijcev, dolino Sedmerih jezer, posredoval pri gradnji koč, opisoval je Plitvička jezera, Plešivico, Liko in Velebit in bil soustanovitelj Hrvaškega planinskega društva v letu, ko je bila ustanovljena zagrebška Univerza. Za Savinjske Alpe je Frischaufa zainteresiral domačin - Solčavan **Franc Štifter**, ki se je rodil na Martinčevem pod Olševo, izredno nadarjen dečko, ki se je prebil do univerze v Gradcu, kjer je študiral klasično filologijo pri profesorju **dr. Gregorju Kreku**. Ta je seznanil Štifterja s kolegom dr. Frischaufom in zbudil v njem zanimanje za ta takrat skoraj neznan slovenski gorski svet, ki se mu je tako priljubil, da je odtlej svojo ljubezen in svoje delo posvečal planinam in krajem ob Savinji.

Dr. Frischauf je v silnem poletu pričel odkrivati in osvajati vrhove in prelaze Savinjskih Alp od

Jezerske Kočne do Logarske doline in prek Ojstrice do Bistriške doline in Kamnika. Najdlje se mu je upirala Mrzla gora, ki jo je osvojil šele v tretjem poskusu (in to iz Matkovega kota mimo Škafa in Latvice) z domačinoma **Piskernikom** in **Matkom**. Zgradil je tri zasilne kočice, in sicer na Suhadolnikovi planini pod Kokrskim sedlom, na Korošici in na Okrešlju. Trasiral, gradil in nadziral je gradnjo planinskih poti, ki jih še danes uporabljamo. Tako je po treh letih trdega dela v monografiji Avstrijskega turističnega kluba predal domačemu prebivalstvu Savinjske gore v nadaljnjo turistično in planinsko izgradnjo. V tem delu ni skrival svoje ga navdušenja nad lepotami savinjskega planinskega sveta in prebivalcev v njem. Svoja odkritja in znanstvena dognanja je opisal v mnogih spisih in planinskih knjigah. Približno 72 jih je bilo in od teh 40 s predvsem geografsko tematiko iz Savinjskih in Julijskih Alp ter primorskega hribovja. S pridom je uporabljal tudi svoje matematično in fizikalno znanje v planinskem in turističnem smislu, in to še posebno v kartografiji. Zelo delaven je bil zlasti pri slikanju panoram - sodeloval je pri Zoffovi panorami Grintovca in panorami Učice.

NENAVADNO POZNAVSTVO

Ko je prišel v Gornji Grad Franc Kocbek, je kmalu pokazal svoje napredne nazore. Najprej je bil soustanovitelj Posojilnice v Gornjem Gradu, ki se je takoj vključila v Vošnjakovo Zadržno zvezo. Pospesheval je ustanavljanje posojilnic in hranilnic, bil je tudi soustanovitelj pašniške skupnosti. Končno se je navdušil za planinstvo, ko je opazil, kako hitro napredujejo nemški planinci z označevanjem poti in z gradnjo koč.

Kocbek se je seznanil z dr. Frischaufo in nenavaden način. V počastitev ustanovitve Osrednjega planinskega društva je želel zaznamovati pot na Ojstrico in Raduho, kar pa je hotelo preprečiti Nemško-avstrijsko planinsko društvo. Kocbek je o tem pisal Frischaufu, ki je ostro protestiral. Kmalu zatem sta se v Mozirju sestala in se seznanila. Sprijateljila sta se moža različnih narodnosti, ki sta našla v sebi moč upreti se tedanjim razmeram in s planinsko organizacijo prispevati k slovenskemu značaju Savinjskih planin.

V Mozirju je bila ustanovljena Savinjska podružnica, druga za Kamniško, katere glavni na-

namesto komentarja TISOČ ŽELJÁ

V slovenski planinski organizaciji je čutili, da ni več tako, kot je bilo doslej. Medtem ko je prej trda organizacijska roka držala skupaj planinska društva, katerih člani so trdo delali za skupno dobro, sta sedanja demokratizacija in privatizacija odprli nove ventile razmišljanja.

Čemu bi, pravijo nekateri, planinske kočice samo upravljali, ko pa smo doslej vanje vložili ogromno denarja in dela in so torej v resnici naše? Čemu bi, pravijo drugi, v ljudno molčali, ko drugi z večjim vplivom v organizaciji odločajo o planinskih (in alpinističnih) usmeritvah? Čemu bi, pravijo nekateri, sodelovali v nekakšnih meddruštvenih odborih, v katerih smo vedno preglasovani? Čemu bi se, pravijo spet drugi, ukvarjali s splošnimi planinskimi zadevami, če nas zanima izključno plezanje po domačih in tujih gorah? Čemu bi, pravijo naslednji, podpirali drage alpinistične odprave v tuja gorstva, ko imamo komajda kakšnega alpinista, veliko pa klasičnih planincev, ki jih zanima samo hoja po zaznamovanih planinskih poteh? Čemu bi, pravijo spet drugi, vlagali

toliko denarja za markiranje poti in gradnjo planinskih koč, če se zavzemamo za prvobitno gorništvu, hodimo po svojih gorskih smereh, prespimo v gorski naravi in koč sploh ne potrebujemo? Čemu bi, pravijo spet naslednji, hodili na sestanke in se dogovarjali o nekakšni planinski politiki, če naše planinske skupine in skupinice dobro poznajo svojo planinsko problematiko in upoštevajo vsa pravila lepega obnašanja v gorskem svetu? Čemu bi, pravijo kakšni, podpirali nekakšno športno plezanje, ki z gorami sploh nima nobene povezave več, saj se vse dogaja na umetnih stenah v telovadnicah ali na športnih igriščih? Čemu bi, pravijo spet nekateri, sploh plačevali planinsko članarino in bili člani organizacije, od katere tako rekoč nimamo nič, niti znižane vožnje na javnih prevoznih sredstvih, na enodnevnih planinskih izletih pa storitev planinskih koč skoraj ne potrebujemo?

In tako, kot se zdi, skoraj nihče nikogar ne potrebuje. Marsikateri sestanek planinske organizacije je môra, ko vsak goni svojo, marsikdo si ne da dopovedati, da bi bilo treba v organizaciji vendarle iskati stične točke in želje prilagajati skupni organizaciji. Toda če vse te želje vendarle ne bodo šle več skupaj, bodo šli nekateri pač na svoje, kot so, na primer, njega dni šli iz planinske organizacije smučarji in jamarji.

M. R.

Fran
Kocbek

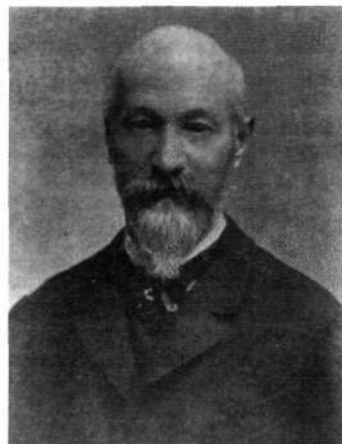
men je bil zbuditi in vzgojiti tudi v naših ljudeh smisel za gore, jih odpreti čim širšim množicam in jim s slovenskimi deli dati slovenski značaj. Nadaljnja zgodovinska pot podružnice je več ali manj znana, poudaril bi le nekaj zgodovinskih trenutkov iz te dobe.

Podružničarji so hoteli graditi slovenske kočice in nadelavati poti. V nekaj letih so zgradili kar sedem koč: na Molički peči, na Golteh, Lučko kočico, kapelico na Golički peči, Gornjegrajsko kočico in kočico na Boču, Hausenbichlerjevo na Mrzlici in Frischaufov dom na Okrešlju.

DRUGA SLOVENSKA PLANINSKA STAVBA

Za Orožnovo kočico na Črni prsti se je rodila druga slovenska planinska stavba - kočica na Molički planini, pozneje imenovana Kocbekova kočica, prva slovenska trdnjava v Savinjskih Alpah, ki je nastala v veliki nacionalni borbi proti potujčevanju. Na predvečer tega zgodovinskega dne so se v Gornjem Gradu in Mozirju zbrali planinci iz vse Slovenije, ki so jim domači pevski zbori pripravili sprejem. Naslednjega dne so odšli v Luče, kjer jih je ponovno čakal slavnostni sprejem. Na mostu prek Savinje je bil razpet slavolok z napisom: »Dobrodošli! Slava vam, ki ste našli!« Z vseh hiš so se vile slovenske zastave. Slovenske planince so pričakali slavnostni odbor, šolska mladina s slovenskimi zastavami in skoraj celotno prebivalstvo Luč in okolice. Večina je odšla prek Planice, kjer so jih pričakali s streli iz možnarjev in slavolokom z napisom: »Dobrodošli! Bog živi Slovence!«. Prav lahko bi ta zgodovinski dan imenovali prvi dan slovenskih planincev.

Z dleti in kladivi so sistematično nadelovali stare in trasirali nove poti. **Janez Piskernik** je vodil Kocbeka, ki ga je za to turo nagovoril Frischauf, z Jezerškega sedla po grebenu na Križ. Ta tura je bila v tedanjem času najtežavnejša v Savinjskih Alpah. Žal je pot danes opuščena, pa bi jo kazalo zaradi atraktivnosti

dr. Johannes
Frischauf

obnoviti. Planinskima pionirjema se je z jezerške strani kmalu pridružil univerzitetni profesor iz Prage **dr. Karel Chodounski** s svojimi sodelavci Čehi in Jezerjani, ki so na severni strani pričeli samostojno razvijati planinstvo in turizem. Po idejah Frischaufa in Kocbeka pa planinski delavci v tem razdobju niso samo omogočili prijateljem planin obiskovanje gorskega sveta, temveč je bil že v tej dobi izdelan program za izgradnjo Gornje Savinjske doline, ki je ostal osnova in tudi program do današnjih dni:

1. Graditev in ureditev cestnih zvez (Luče-Logarska dolina-Pastirkovo sedlo; Podvolovjek-Kamnik); pridobitev pošte in telefona, izdelani so bili celo podrobni načrti za izgradnjo železniške proge Rečica ob Paki-Mozirje-Radmirje-Gornji Grad.

2. Ustanovljena je bila zadruga »Rinka« z namenom, da bi v Logarski dolini zgradili hotel, kar pa je zavrla prepočasna gradnja ceste Ljubno-Luč-Solčava-Logarska dolina. Tudi celjska sekcija Nemškega alpskega kluba je hotela tekmovali s Savinjsko podružnico z izgradnjo večjega hotela in je v ta namen od Janeza Plesnika kupila zemljišče, na katerem je današnja slavnost; to je po prvi svetovni vojni prešlo v last Savinjske podružnice. Odbor za izgradnjo Gornje Savinjske doline je imel na tem zemljišču v svojem programu tudi izgradnjo večjega hotela, kar ni čudno, saj je to eden od najlepših koticov v tej dolini. Sedaj stoji tu skromen dom Planinskega društva Celje.

RAZZALJENI PROFESOR

Dne 2. avgusta 1908 je bila slavnostna otvoritev kočice na Okrešlju, za tiste čase veličastne stavbe, simbola narodnih časti, simbola Kocbekovega in Frischaufovega planinskega dela za poslovenjenje Savinjskih Alp. Med gosti so bili predsednik Osrednjega društva, predsedniki podružnic in državni poslanci. Kocbek

je pričakoval Frischaufa, toda namesto njega je prejel le njegovo pismo, v katerem piše o napadu nanj v liberalnem Slovenskem narodu zaradi spora s **prof. Richtarjem**, ki je sramotil njegovo osebnost. Med drugim Frischauf piše: »Česar si do sedaj nobeden meni nasproten nemški list ni drznil trdit, to je storil Slovenski narod. Zaradi sramotenja moje osebe se v veliko obžalovanje slavnostne otvoritve ne morem udeležiti. Navzlic temu bodem skušal še v naprej pospeševati smoter slovenskega planinskega društva na način kakor poprej.«

Vzrok za spor je bil poleg strokovnega nesoglasja med graškimi univerzitetnimi profesorji nastop Frischaufa na proslavi njegove šestdesetletnice v Mozirju. Pred zbranimi uglednimi možmi iz vodstva SPD in številnimi narodnimi možmi je imel Frischauf velik govor in je med drugim dejal: »Vrli ljudje, planinstvo ne sme poznati narodnosti, vere in politike in naj se povsod spoštuje nazore in običaje domačega prebivalstva.«

Poudaril je še popolno enakopravnost Slovencev z drugimi kulturnimi narodi. Nemški nacionalisti so pričeli nezaslišano gonjo proti njemu in ko je iskal zaščito pri slovenskih deželnih in državnih poslancih, so ti imeli zaradi liberalno-klerikalnih igric vezane roke. Zaščite in podpore ni dobil, bil je odpuščen iz službe in kasneje predčasno upokojen. Dolgoletno nesebično delovanje v korist Slovencev mu je bilo tako poplačano s sramotnim ponižanjem, saj so slovenski poslanci z omalovaževanjem šli mimo njegove osebne tragedije.

ZAKAJ JE KOCBEK ODPSTOPIJL?

Po prvi svetovni vojni je Savinjska podružnica nadaljevala svojo načrtano pot in pridobila nekaj nemškega premoženja: Kočo na Korošici in Piskernikovo zavetišče v Logarski dolini, posrečilo pa se ji je kupiti tudi svet, na katerem to zavetišče stoji. Razumljivo je, da je posvetila vso pozornost povečavi koč na Korošici. Z nabiranjem prostovoljnih prispevkov in prirejanjem planinskega sejma so zgradili Tillerjevo koč na Logarski dolini. Ustanovili so cestni odsek pod vodstvom **Robleka** iz Žalca, ki se mu je posrečilo s pomočjo avtomobilistov in domačinov napraviti cesto od Solčave v Logarsko dolino. Delo Savinjske podružnice se je vedno bolj in bolj osredotočilo v Celje in pokazala se je potreba za premestitev sedeža podružnice v Celje. Kocbek je odstopil, posle pa je prevzel **Fran Tiller**.

Kaj je pripeljalo Kocbeka do odstopa, do danes ni razjasnjeno. Mogoče osebna tragedija, podobna Frischaufovi? Kočo na Korošici so temeljito prezidali in jo dvignili za eno nadstropje. Tako je iz prvotne bajtice nastala visokogorska postojanka in dobila ime Kocbekova koč. Otvoritve Kocbek ni več doživel.

V Logarski dolini je zaradi cestne povezave začel naraščati obisk, tako da je odbor sklenil zgraditi večji hotel, ki je bil že naslednje leto gotov, malo prej pa je podružnica od Plesnika kupila še nadaljnje štiri orale gozda in zgradila majhen bazen. S trudom so pričeli ustanavljati tudi druge dejavnosti: najprej zimsko-športni odsek, kasneje GRS, najdlje pa se je odbor upiral ustanovitvi alpinističnega odseka. Za Tillerjem je prišel na načelniško mesto **dr. Milko Hrašovec** in je podružnici načeloval do druge svetovne vojne.

KONEC SAVINJSKE PODRUŽNICE

Po vojni je bilo ustanovljeno Planinsko društvo Slovenije (PDS). Na prvi redni letni skupščini je bilo sklenjeno, da celotno premoženje društev

Neverjetna je bila vna prvih slovenskih organiziranih planincev, ko so hoteli slovenskim goram vrniti slovensko lice: za tiste čase je bila mojstrovina takole nadelati in zavarovati pot skozi Turski žleb

Daljši zgodovinski prikaz Savinjske podružnice SPD je podal častni predsednik PD Celje Dušan Gradišnik

pripada PDS, PDS v Celju pa je dobilo v upravljanje celotno premoženje Savinjske podružnice. S tem je bilo priznано nasledstvo po Savinjski podružnici. Ustanovljena je bila Planinska zveza in Planinsko društvo Celje, katerega prvi predsednik je bil **prof. Tine Orel**. Tako se je končala slavna zgodovina Savinjske podružnice, katere izročilo nadaljuje PD Celje, njen pravni dedič.

Spomenik, pred katerim stojimo, je namenjen tudi vsem, ki so jim bile prizadejane krivice, ki jih v teh stotih letih prav gotovo ni bilo malo. Tudi Frischauf in Kocbek sta svoje življenje končala v globokem razočaranju. Na Kocbekovi zadnji poti v skromni grob na pokopališče pod Menino je marsikdo, ki so ga nekoč slavili, manjkal. Pepel pokojnega Frischaufa je bil raztrosen na Scheichenspitze, markantnem vrhu Dachsteinskega pogorja, v veter. Mogoče je ta veter prinesel kakšen delček pepela na to njegovo ljubljeno slovensko zemljo.

Spomin na Kocbeka in Frischaufa je pomenil in naj pomeni nadaljnje povezovanje med našimi gorniki in onimi prek meja, ki so jim gore skupna domovina,« je končal Dušan Gradišnik.

TA ČAS SO V HIMALAJI KAR TRI SLOVENSKE ALPINISTIČNE ODPRAVE

ANAPURNA, Š. PANGMA, KUMBAKARNA

Na strmo pot v Tibet bi moralo oditi sedem slovenskih alpinističnih smučarjev, pa so 13. septembra odpotovali le štirje: vodja odprave »Ski 8000« **Matej Kranjc** iz Šenčurja pri Kranju, član Alpinističnega odseka Kranj, ter člani **dr. Iztok Tomazin** iz Križ, član AO Trzič, **Drejc Karničar** z Jezerskega in član tamkajšnjega AO in **Urban Golob** iz Ljubljane, član AO Ljubljana Matica. Njihov cilj je smučanje z vrha 8046 metrov visoke Šiše Pangme, najbolj severnega himalajskega osemtisočaka in edinega, ki je v celoti v Tibetu, torej na Kitajskem. Če jim bo to uspelo, bo to seveda slovenski višinski smučarski rekord in nasploh eno od redkih smučanj z vrha kakšnega osemtisočaka, ki so se ga doslej lotili alpinistični smučarji.

POSEBNE SMUČI IZ ELANA

»Na vrh nameravamo plezati po normalni smeri,« je na tiskovni konferenci pred odhodom dejal vodja odprave Matej Kranjc, »vendar tudi v tej smeri pričakujemo ozebne in velike strmine do 50 stopinj. Če vemo, da je največja strmina na planiških smučarskih skalnicah 42 stopinj, si lahko predstavljamo, za kakšne strmine gre tam. Seveda je treba računati tudi s skalnimi razčlembami, ki bodo še otežile smučanje, pa tudi refleksi in reakcije so tam zaradi

izredne višine počasnejši, ker primanjkuje kislina, zato je tveganje še večje.«

Do višine 5000 metrov se bodo slovenski alpinisti z vso opremo pripeljali s kamioni, na višini 5300 metrov bodo postavili bazni tabor in od tam začeli prodirati proti vrhu. Plezali bodo v alpskem slogu. Sredi oktobra nameravajo v štirih do petih dneh z vso osebno opremo, tudi s smučmi na ramah, priplezati na vrh, naslednja dva dni pa se bodo smučali z vrha do baznega tabora: prvi dan do vstopa v steno, naslednji dan po skoraj 40 kilometrov dolgem ledeniku do baznega tabora.

Posebej za to odpravo so v begunjski tovarni Elan izdelali prototip posebnih turnih smuč, ki so jih naši alpinisti seveda že preizkusili; so razširjene in ustrezno okrepljene za zahtevno turno smučanje. Na teh smučeh je okovje »silvretta« za turno smučanje, na nogah pa bodo imeli Koflachove čevlje, ki so kompromis med čevlji za hojo in smučanje, so pa po mnenju članov odprave ta čas najboljši taki čevlji, ki jih je mogoče kupiti. Smuč z okovjem so težke približno pet kilogramov, čevlji tri kilograme, kar bo dodatna teža, kakršne drugim alpinistom v Himalaji ni treba nositi. Višinska razlika, ki jo bodo premagali med spustom na smučeh, bo več kot 2000 metrov.